

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№2(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 230 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijranovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

- Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalar tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Kasbiy mahorat va tajribalarni rivojlantirishning mazmuni, shakl va usullari	22
<i>Yo'ldasheva Feruzaxon Shavkatbekovna</i>	
O'zbek tili darslarida 5E modelini qo'llash orqali ta'lim sifatini oshirish: Chimboy tumani 36-sonli ixtisoslashtirilgan maktab misolida	26
<i>Kojamuratova Ulbosin Punkitbaevna</i>	
Shaxs ijtimoiy faolligi: tushuncha va tahlil.....	29
<i>Baxriyeva Nargiza Axmadovna</i>	
Fiziognomika va psixologik yondashuvlar asosida portret qalamtasviri ta'limini takomillashtirish.....	33
<i>Babadjanov Axmadjan Xudayberdiyevich</i>	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini pedagogik texnologiyalar asosida rivojlantirish	37
<i>Nusharov Bobir Bolbekovich</i>	
Личностные характеристики как ассимиляция системы отношений младших школьников и предмет воспитательного воздействия учителя	41
<i>Олимова Азиза Кахрамоновна</i>	
"Vitagen ta'lim texnologiyalari" asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarda perseptiv qobiliyatni rivojlantirishga o'rgatishning didaktik imkoniyatlari	47
<i>Tursunboyeva Kamola Iloxmjon qizi</i>	
Ekologik ta'lim va tarbiya asosida talabalarda ekoturistik madaniyatni rivojlantirishning pedagogik-metodik asoslari.....	50
<i>Kamolov Baxtiyor Xasanboyevich</i>	
Individual ta'lim trayektoriyasi: maktabgacha yoshdagi bolalarda ekspressiv nutq buzilishlarining o'ziga xos xususiyatlari	54
<i>Fayziyeva Nozima Oybek qizi</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida mantiqiy masalalardan foydalanish samaradorligi	59
<i>Ibragimova Nozima Ulug'bekovna, Pardayeva Hosila Qudratulla qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda tarbiyachining kreativ roli	64
<i>Botirova Lobar Kamolovna</i>	
O'quvchilarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirish.....	69
<i>Kaipova Tazagul, Kaipova Elmira</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini zamonaviy kasb-hunarlariga qiziqtirishda integrativ usullardan foydalanish	73
<i>Ergasheva Nigora Erkinovna</i>	
Proposals for the Development of Education in Teaching Musical-Historical and Theoretical Subjects	76
<i>Sobirova Gulkhayo Aktamjonovna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida talabalarda mediakompetentlikni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	81
<i>Rustemov Abseit Trijan o'g'li</i>	
Hamkorlik ko'nikmalarini takomillashtirishga oid tajriba-sinov ishlarini tashkil etish mazmuni	85
<i>Baxramova O'ramol Uralovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining matn ustida ishlash orqali o'quvchilarning nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishda nazariy asoslanish mohiyati.....	88
<i>Boxodirova Muxlisa Xoljigitovna</i>	
Zoologiya fanini o'qitish jarayonida talabalarining ilmiy-tadqiqot faolligini rivojlantirish mexanizmlari	92
<i>Dushekeeva Nasiba Rustembaevna, Arepbaev Islambek Muratbaevich</i>	
Ingliz tilini o'rganishda zamonaviy texnologiyalarning roli	96
<i>Ergasheva Mehriyona</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining tasviriy ko'nikmalarini shakllantirishning nazariy asoslari.....	100
<i>Jummayeva Sayyora Shokir qizi</i>	

The Role of Digital Technologies and Virtual Reality in Modern English Teaching Methodologies	104
<i>Seilkhanova Rita Nurniyazovna, Kalbaeva Mexriban Elbrus qizi</i>	
Sog'lom separatsiya orqali yoshlar sog'lig'ini mustahkamlash: tibbiy-psixologik yondashuvning empirik tahlili	109
<i>Mavlyanova Surayo Sultanaliyevna</i>	
Badiiy-tarixiy meros asosida pedagog shaxsini tarbiyalash: nazariya va amaliyot uyg'unligi	112
<i>Qodirova Mavluda Maxodir qizi</i>	
Gamified Programming Platforms: Analysis and Recommendations	116
<i>Ra'nokhon Ne'matjon kizi Rakhimova</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida giperaktiv bolalar bilan ishlashning ilmiy-nazariy asoslari	123
<i>Raimqulova Sojida Abdusaid qizi</i>	
Qandli diabet bilan og'riqan bemorlarga pedagogik yordam ko'rsatish tizimi.....	126
<i>Shermatova Yakut Sabirovna</i>	
O'smirlar o'rtasida kiberbulling	129
<i>Tashbekova Aziza Mirsuxbatovna</i>	
Uzoq muddatli davolanishga muhtoj bolalar uchun tyutorlik yordamini tashkil etish	132
<i>Tolipova Pokiza Xasan qizi, Isamuxamedova Dildora Raxmatilayevna</i>	
Zamonaviy maktablarda xavfsizlik madaniyatining roli.....	135
<i>Turdiyeva Zilola Jalilovna</i>	
Global akademik reyting va raqobat muhitida xalqaro olimpiadalarning o'rni	138
<i>Xalikova Umida Mirovna</i>	
Tarbiyachining bolalarni tasviriy faoliyatga o'rgatish jarayonidagi o'rni	143
<i>Xasanova Shaxnoza To'xtasinovna, Rahimova Umida Abdurasul qizi</i>	
Biologiya darslarida TIMSS topshiriqlarini integratsiyalash.....	148
<i>Zayniyev Suxrobjon Islombek o'g'li, Komiljonova Muslima Shuxrat qizi</i>	
О трансверсальных компетенции воспитателя дошкольного образования.....	153
<i>Садыкова Шоиста Акбаровна, Назарматова Дилшода Умаралиевна</i>	
Talaba-yoshlarni mustaqil oilaviy hayotga tayyorlashning pedagogik-psixologik xususiyatlari	156
<i>Kushakova Gulnora Egamkulovna</i>	
Yosh oilalarda ajralishlarni bartaraf etishning pedagogik mexanizmlarini aksiologik yondashuv asosida takomillashtirish	160
<i>Normurodova Gulnora Ikromovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining innovatsion faoliyatini rivojlantirish mexanizmlari	164
<i>Mamadaliyeva Dildora Alisher qizi</i>	
Psixologik zo'ravonlikning o'smirlarda destruktiv xulq shakllanishiga ta'siri	168
<i>Jurakulova Dildora Ziyadullayevna</i>	
Maktab maslahatchilarining boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	172
<i>Kazakova Saxiba Abdurayimovna</i>	
Kichik maktab yoshi o'quvchilarida ongli intizomni tarbiyalashning samarali usullari.....	178
<i>Ziyayev Adxamjon</i>	
Lingvokulturologiyada konsept tushunchasining nazariy talqini	182
<i>Jo'rayeva Nozima Nozim qizi</i>	
Sport takomillashuvi bosqichida voleybolchilarning sakrash qobiliyatini rivojlantirish texnologiyasi	185
<i>Shaimardanov Sherbek Abdurashid o'g'li</i>	
Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda nutq rivojlanishining pedagogik-psixologik xususiyatlari	189
<i>Teshaboyeva Feruza Raximovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasiga oilaning katta avlodi va ularning ta'siri.....	192
<i>Ashirova Sojida Baxromovna</i>	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy-metodik tayyorgarligini differensial yondashuv asosida o'qitishning tarixiy pedagogik ildizlari	196
<i>Bekmuratova Shoxida Ne'matjonovna</i>	

Talabalarda yozuv kompetensiyasini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	200
Jabborova Salomat Abdijalilovna	
Integrativ o'qitish asosida bo'lajak logopedlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish mazmuni.....	204
Maxmudova Madinaxon Sobirxonovna	
6-7 yoshli bolalarda mehnatsevarlik xislatlarini shakllantirishda xalq og'zaki ijodidan foydalanish	208
Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Omonxonova Muzayamxon Sarvar qizi	
Bo'lajak surdopedagoglarni koxlear implantli bolalar bilan ishlashga tayyorlashda amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish texnologiyasi	213
Raximova Xurshidaxon Sadikovna	
Yevropa muhandislik ta'limi tajribasi asosida texnika yo'nalishlari talabalarida texnik kompetentlikni rivojlantirishning pedagogik mexanizmlari	217
Xalikova Nargiza Abduvaliyevna	
Tilning obrazli kuchi: perifrastalar turlari va xususiyatlari	221
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
Inklyuziv ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan ishlashning pedagogik va psixologik xususiyatlari.....	224
Zayirkulova Nozima Ilyas qizi	

INTEGRATIV O'QITISH ASOSIDA BO'LAJAK LOGOPEDLARNING KASBIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH MAZMUNI

Maxmudova Madinaxon Sobirxonovna

Qo'qon davlat universiteti Maxsus pedagogika kafedrası v/b professori

Annotatsiya: Ushbu tadqiqotda integrativ o'qitish asosida bo'lajak logopedlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikalari o'rganilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, fanlararo integratsiya va nazariya–amaliyot birligini ta'minlovchi yondashuv bo'lajak mutaxassislarning nazariy bilimlari, amaliy ko'nikmalari, refleksiv-analitik fikrlashi va shaxsiy fazilatlarini kompleks rivojlantirishga xizmat qiladi. Integrativ o'qitish oliy ta'lim tizimida ta'lim sifatini oshirish, kompetensiyaviy modelni mustahkamlash va amaliyotga yo'naltirilgan innovatsion muhit yaratishda muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: Integrativ o'qitish, logoped tayyorlash, kasbiy kompetensiyalar, nazariya-amaliyot birligi, amaliy-faoliyat ko'nikmalari, refleksiv-analitik fikrlash, motivatsion-shaxsiy rivojlanish.

Abstract: This study examines methods for developing the professional competencies of future speech therapists based on integrative learning. The results of the study indicate that interdisciplinary integration and an approach that ensures the unity of theory and practice contribute to the comprehensive development of theoretical knowledge, practical skills, reflective-analytical thinking, and personal qualities of future specialists. Integrative learning plays an important role in higher education for improving the quality of education, strengthening the competency-based model, and creating an innovative practice-oriented environment.

Key words: Integrative learning, speech therapist training, professional competencies, unity of theory and practice, practical-activity skills, reflective-analytical thinking, motivational-personal development.

Аннотация: В данном исследовании изучены методики развития профессиональных компетенций будущих логопедов на основе интегративного обучения. Результаты исследования показывают, что междисциплинарная интеграция и подход, обеспечивающий единство теории и практики, способствуют комплексному развитию теоретических знаний, практических навыков, рефлексивно-аналитического мышления и личностных качеств будущих специалистов. Интегративное обучение имеет важное значение в системе высшего образования для повышения качества обучения, укрепления компетентностной модели и создания инновационной практико-ориентированной среды.

Ключевые слова: Интегративное обучение, подготовка логопедов, профессиональные компетенции, единство теории и практики, практико-деятельностные навыки, рефлексивно-аналитическое мышление, мотивационно-личностное развитие.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimida maxsus pedagogika, xususan logopediya sohasi oldiga qo'yilayotgan talablar bo'lajak mutaxassislarning kasbiy tayyorgarligini yangi bosqichga olib chiqishni taqozo etmoqda. Nutq nuqsonlariga ega bo'lgan bolalar bilan ishlash jarayoni nafaqat chuqur nazariy bilimlarni, balki integrallashgan amaliy ko'nikmalar, moslashuvchan pedagogik fikrlash va yuqori darajadagi kasbiy kompetensiyalarni talab qiladi. Shu sababli logopedlarni tayyorlash jarayonida integrativ o'qitish yondashuvlarini joriy etish dolzarb pedagogik muammo sifatida namoyon bo'lmoqda. ^[2]

Integrativ o'qitish bo'lajak logopedlarning tibbiy, psixologik, pedagogik va lingvistik bilimlarini o'zaro uyg'unlashtirish orqali kasbiy faoliyatga kompleks tayyorlash imkonini beradi. Ushbu yondashuv ta'lim mazmunini yaxlit tizim sifatida tashkil etib, nazariya va amaliyot o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni kuchaytiradi hamda talabalarda mustaqil fikrlash, refleksiya va innovatsion faoliyat ko'nikmalarini rivojlantiradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Bugungi kunda logoped mutaxassisning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish ta'lim sifati va korreksion-pedagogik faoliyat samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, integrativ o'qitish asosida bo'lajak logopedlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish mazmunini ilmiy asoslash va metodik jihatdan boyitish dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi. Integrativ o'qitish asosida bo'lajak logopedlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish mazmuni – bu logoped mutaxassisni tayyorlash jarayonida nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, klinik-pedagogik tajriba va shaxsiy-kasbiy sifatlarni o'zaro bog'liq holda shakllantirishga yo'naltirilgan yaxlit pedagogik tizimdir. Ushbu mazmun integratsiya tamoyiliga asoslanib, tibbiy-biologik, psixologik-pedagogik, lingvistik va maxsus logopedik fanlar o'rtasidagi uzviy aloqani ta'minlaydi.^[5]

Mazmun quyidagi tarkibiy yo'nalishlarni qamrab oladi:

- 1. Kasbiy-kognitiv komponent** – bo'lajak logopedning nutq rivojlanishining qonuniyatlari, nutq nuqsonlarining etiologiyasi, patogenezi, tasnifi hamda diagnostik mezonlari bo'yicha tizimli va integrallashgan bilimlarni egallashini anglatadi. Ushbu komponent tibbiy-biologik, psixologik, lingvistik va pedagogik bilimlarning o'zaro uyg'unlashuvi asosida shakllanadi. Talaba nutq kamchiliklarini aniqlash, ularning sabablarini tushuntirish, korreksion ishning ilmiy asoslarini belgilash hamda individual rivojlanish trayektoriyasini loyihalashga tayyor bo'lishi zarur. Kasbiy-kognitiv tayyorgarlik nazariy bilimlarni amaliy vaziyatlarda qo'llay olish kompetensiyasi bilan mustahkamlanadi.^[1]
- 2. Amaliy-faoliyat komponenti** – logopedik faoliyatni samarali tashkil etish uchun zarur bo'lgan amaliy ko'nikma va malakalar majmuasini o'z ichiga oladi. Bu komponent logopedik texnologiyalar, korreksion metodlar, diagnostik vositalar hamda innovatsion pedagogik yondashuvlardan foydalanishni nazarda tutadi. Bo'lajak mutaxassis individual va guruhiy mashg'ulotlarni rejalashtirish, korreksion dasturlar tuzish, mashg'ulotlarni amalga oshirish va natijalarni monitoring qilish ko'nikmalarini egallaydi. Amaliy-faoliyat komponenti pedagogik amaliyot, treninglar va klinik kuzatuvlar orqali mustahkamlanadi.^[3]
- 3. Kommunikativ komponent** – logopedning professional muloqot madaniyati va hamkorlik kompetensiyasini ifodalaydi. Ushbu komponent bolalar bilan ishonchli pedagogik aloqani o'rnatish, ota-onalar bilan maslahatlashuv ishlarini olib borish hamda boshqa mutaxassislar bilan interdisiplinar hamkorlikni yo'lga qo'yishni o'z ichiga oladi. Kommunikativ tayyorgarlik empatiya, tolerantlik, faol tinglash, pedagogik etika va nutq madaniyatiga asoslanadi. Samarali kommunikatsiya korreksion ish natijadorligini oshiruvchi muhim omil hisoblanadi.^[6]
- 4. Refleksiv-analitik komponent** – logopedning o'z kasbiy faoliyatini anglash, tahlil qilish va baholash qobiliyatini rivojlantirishga qaratilgan. Bu komponent mutaxassisning o'z ish uslublarini qayta ko'rib chiqishi, xatolarni aniqlashi va kasbiy o'sish strategiyalarini belgilashini ta'minlaydi. Refleksiya pedagogik jarayonda o'z-o'zini baholash, monitoring va diagnostik tahlil orqali amalga oshiriladi.^[10] Ushbu komponent bo'lajak logopedda tanqidiy fikrlash, moslashuvchanlik va doimiy o'zini rivojlantirish ehtiyojini shakllantiradi.
- 5. Motivatsion-shaxsiy komponent** – kasbiy faoliyatga ichki ehtiyoj, ijtimoiy mas'uliyat, empatiya va insonparvarlik qadriyatlariga tayangan shaxsiy fazilatlarini qamrab oladi. Bu komponent logopedning kasbga sadoqati, bolalarga nisbatan mehr-muruvati, sabr-toqati va innovatsion faoliyatga tayyorligini belgilaydi. Motivatsion-shaxsiy rivojlanish kasbiy identifikatsiya, o'zini anglash va ijtimoiy ahamiyatli faoliyatga yo'naltirilganlik bilan tavsiflanadi. Ushbu komponent logopedning professional barqarorligi va samaradorligining psixologik asosi hisoblanadi. Integrativ o'qitish mazmuni fanlararo bog'liqlik, amaliyotga yo'naltirilganlik, kompetensiyaviy yondashuv va refleksiv faoliyat orqali bo'lajak logopedning kasbiy tayyorgarligini kompleks rivojlantirishni ta'minlaydi.^[2]

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Integrativ o'qitish asosida bo'lajak logopedlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish oliy ta'lim tizimini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqadigan muhim pedagogik yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Mazkur yondashuv ta'lim jarayonida fanlararo integratsiyani ta'minlash orqali bilimlarning parchalanib ketishini bartaraf etadi va ularni yagona kasbiy faoliyatga yo'naltirilgan tizim sifatida shakllantiradi. Natijada bo'lajak logopedlarda nazariy tayyorgarlik bilan amaliy faoliyat o'rtasidagi uzviy bog'liqlik mustahkamlanib, real pedagogik va klinik vaziyatlarda samarali ishlay olish kompetensiyasi rivojlanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Integrativ o'qitish oliy ta'limda kompetensiyaviy yondashuvni chuqurlashtiradi. U talabalarda faqat bilimlarni egallashni emas, balki ularni amaliyotda qo'llash, muammoli vaziyatlarni hal etish, mustaqil qaror qabul qilish va kasbiy refleksiya olib borish ko'nikmalarini shakllantiradi. Bu esa bitiruvchilarning mehnat bozori talablariga moslashuvchanligini oshiradi hamda ularning professional raqobatbardoshligini ta'minlaydi. Ayniqsa, logopedik faoliyatda integrativ tayyorgarlik nutq nuqsonlarini kompleks baholash va korreksiyalash jarayonida muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur yondashuv oliy ta'lim muassasalarida innovatsion ta'lim muhitini rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Interfaol metodlar, raqamli texnologiyalar, simulyatsion mashg'ulotlar va klinik amaliyotga yo'naltirilgan o'qitish shakllari keng qo'llanilishi natijasida o'quv jarayonining samaradorligi ortadi. Shu bilan birga, integrativ o'qitish talabaning shaxsiy-kasbiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlab, ijodiy fikrlash, empatiya, mas'uliyat va refleksiv madaniyatni shakllantiradi. Integrativ o'qitish asosida bo'lajak logopedlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish oliy ta'lim tizimini modernizatsiyalash, ta'lim sifatini oshirish va amaliyotga yo'naltirilgan professional kadrlar tayyorlashning muhim omili sifatida namoyon bo'ladi. Ushbu yondashuv fragmentar o'qitish modelidan voz kechib, kompleks, moslashuvchan va kompetensiyaga yo'naltirilgan ta'lim tizimini shakllantirishga xizmat qiladi.

Integrativ o'qitish asosida bo'lajak logopedlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish zamonaviy ta'lim jarayonida muhim pedagogik yo'nalish hisoblanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, fanlararo integratsiya va nazariya-amaliyot birligini ta'minlovchi integrativ yondashuv bo'lajak mutaxassisning kasbiy tayyorgarligini kompleks va tizimli shakllantirish imkonini beradi.

1-rasm: Integrativ yondashuv asosida bo'lajak logopedlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish mazmuni

Integrativ o'qitish bo'lajak logopedlarda quyidagi kompetensiyalarni rivojlantiradi: kasbiy-kognitiv bilimlarni egallash, amaliy-faoliyat ko'nikmalarini mustahkamlash, samarali kommunikatsiya va hamkorlik qobiliyatini shakllantirish, refleksiv-analitik fikrlashni rivojlantirish hamda motivatsion-shaxsiy fazilatlarini, jumladan kasbiy mas'uliyat, empatiya va innovatsion fikrlashni oshirish. Shu orqali bitiruvchi logopedlar nafaqat nazariy bilimga, balki real pedagogik vaziyatlarda samarali ishlashga tayyor bo'ladi.^[9]

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu yondashuv oliy ta'limga ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi: ta'lim sifati oshadi, kompetensiyaviy model mustahkamlanadi, innovatsion ta'lim muhitlari rivojlanadi va amaliyotga yo'naltirilgan tayyorgarlik kuchayadi. Shu bilan birga, integrativ o'qitish fragmentar o'qitish modelidan kompleks, moslashuvchan va kompetensiyaga yo'naltirilgan pedagogik tizimga o'tishni ta'minlaydi.

Natijada integrativ yondashuv logoped tayyorlash jarayonida nazariy va amaliy komponentlarni birlashtiruvchi samarali metodika sifatida o'z ilmiy va amaliy ahamiyatini ko'rsatadi hamda bo'lajak mutaxassislarining professional raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ахунов, А.Ф. (2015). Педагогическая интеграция в подготовке специалистов по логопедии. Ташкент: Национальный университет.
2. Баев, В.Н. (2017). Методика развития профессиональных компетенций будущих логопедов. Москва: Просвещение.
3. Зайцева, Л.П. (2018). Инновационные технологии в логопедическом образовании. Санкт-Петербург: Питер.
4. Макмудова, М.С. (2024). Integrativ yondashuv asosida logoped tayyorlash metodikasi. Tashkent: O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti.
5. Савельева, И.В. (2016). Компетентностный подход в подготовке дефектологов. Москва: Академия.
6. Хакимов, Ш.М. (2019). Развитие профессиональных компетенций в высшем педагогическом образовании. Ташкент: Fan va texnologiya.
7. UNESCO. (2020). Innovative teaching methods in higher education. Paris: UNESCO Publishing.
8. Виноградова, Т.А. (2014). Интегративное обучение как фактор повышения качества педагогической подготовки. Журнал "Педагогика", №3, 45–52.
9. Дмитриева, Н.Н. (2015). Рефлексивные технологии в подготовке логопедов. Москва: Издательство МГУ.
10. Макарова, Е.А. (2017). Мотивационно-личностный компонент в профессиональном развитии будущих логопедов. Санкт-Петербург: Речь.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.